

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HONISCH L. ISTVÁN.

ARAD, 1902. NOVEMBER HÓ 2.

II. ÉVFOLYAM 22. SZÁM. ════════

═══════ MEGJELNIK MINDEN

MÁSODIK VASÁRNAP. ════════

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZÁM.

KIADÓHIVATAL: JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor.

Egyes száma 40 fil.

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

Felelős szerkesztő: HONISCH L. ISTVÁN.

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZ.

KIADÓHIVATAL: ARAD, JÓZSEF FŐHERCEG-ÚT 22.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. Egyes száma 40 fill.

AZ IGAZSÁG.

Lombhullató hervadásnak
Télre hajló idején:
Lásd be gógös, gyarló ember,
Hogy e földnek göröngyén —
Küzdve jár sok millió . . .
Emberek ők, s mind bolygó!

Egy a küzdés, s az igazság . . .
Egy végtelen sirhalom:
— Melyben aztán nincs különbség
A szegényen s gazdagon —
Egyenlő a pusztítás:
— Mint a virág hervadás!

Meghal minden, s új születik
Természet és emberben . . .
A hervadás, — reménykedés:
— Hogy egy bájos reggelen —
Kívíru a természet,
S meghozza az örömet.

De csak ritka az az ember —
Kinek sok volt öröme,
Ki e földön elégedett
Vágyódása, reménye
Teljesedett: sorsában —
Kiszemelt . . . ő magában . . .

Kiválasztott, egyedüli —
Ő maga a kérdés,
Rajta kívül mi — más ember? . . .
Csak pipogya teremtés!
— Bárha turja a földet,
Hogy szerezzon kenyeret.

Cézárok a kiszemelték!
Kék vér pezseg szívükben —
De nem igaz, mert feketék:
— Az ő sivár lelkükben!
A nemesebb érzések —
A lelkükben kicsinyek . . .

Nagynak lenni hivatásban —
Nagynak lenni vagyóban,
Ehhez mind a sorsnak köze:
— Amint adja burokbán.
Bőkezű ha akarja:
— S a szegénynek nem adja.

Nagynak lenni a lélekben,
S belátva az igazságot —
Nagynak lenni igaz szívben,
S meglátni a sirhalmot —
Hol az ember elporlad:
— Ehhez kell ám öntudat!

A VEZÉRIGAZGATÓK,

Arad, november 1.

Páratlan módon rászolgált Arad a hirnévre. Arra a hirnévre, mely a fenhéjjázásban, nagyképüsködésben, erkölestelenségben, sikkasztásban és tolvajlásban vezetni szokott. Eszeveszett módon nagy a hirneve Aradnak minden tekintetben. A híresség átok sulya nehezül városunkra. és ha ez még sokáig így fog tartani, akkor a kontinensen nem lesz olyan város, mely túltegyen Aradon.

Az erkölestelenségek, a visszaélések, a tolvajlások minden rendű és rangu alakjai tették híressé városunkat. Nem akarjuk itt a közelmúlt események különböző nemű gonoszságok elkövetőit emlékeztetésbe hozni. Csupán párhuzamba hozzuk két vezérigazgató karrierjét, akik a vérszomjas meggazdagodás teljesülhetésének reményében nem átalottak a saját szakállukra idegen, eltolvajolt pénzzel manipulálni. Az egyik, a ki még képviselőjelölt is volt, a romlásnak induló intézetnek pénzein — elkerülte az igazságszolgáltatás sujtó kezét . . . De a főkapitánytól adott hatalmas pofon utra való volt a tisztességes ut megkezdésére — a mely uton talán még a fényesnek ígérkező karriér is el lesz érhető — hát hogy is ne, mikor annak elősegítésére maradt még elég pénz: az inézettől régebben elharagosolt sikeres manipulációk eredményéből: és elég idő is volt arra, hogy feleségére és közeli rokonokra iratni a vagyon tulajdon jogát — nagy értékű szőlő birtokot, földet és házat: Ki ne tudná, hogy ez az első rendű pénzügyi kapacitás, óriási tekintély, városatya, képviselő jelölt az Ipar és népbankban *Böhm* elődje és az ujjászervezett *Polgári takarékpénztár*: annak régebbi romlását okozó vezérigazgatója, a felette híres *Pless Móric* volt.

Különös játéka a véletlennek, hogy *Böhm* — a szerencsétlen csillagu manipulátor és börziáner tette az Ipar és népbanknál lehetlenné elődjét *Pless Móricot* az által, hogy felfedezte a vezérigazgató ur szabálytalanságait. Most rájárt a rud ő rá is: őt is alantas hivatalnok rántotta le a porondra . . . , azzal a különbséggel, hogy ő elődjénél sokkal nagyobb

mérvü gazember lévén (legalább a látszat azt mutatja) mert neki nincs többé feltámadás, ő Aradon és talán sehol az országban vezérigazgató nem lesz, ugy pénzügyet nem alapíthat . . . Uj bizalomra nem tehet szert, még városatya se lesz többé — (legalább — Aradon nem) — képviselőjelölt még kevésbé! A mint a híres pénzügyi kapacitás a későbbi *Polgári takarékpénztár* vezér manipulátora *Pless Móric* volt . . . Aradon mindkettő eljátszotta kisjátékait ugy *Pless* mint *Böhm*. — És azt nagyon nehéz megbírálni, hogy kettőjük közül melyik a nagyobb gazember; a szerencsésebb, a ki még tekintélyes vagyonnal és kikerülve az igazságszolgáltatás kezét, került — el urasan Aradról — vagy az, aki szerencsétlen sikerrel manipulálva százezreket sikkasztva, hogy a fiatal korában a pudlin belől meg nem szokott fényűző, uri alüzőknek hódoljon *Meránban* és istentudja melyik világi fürdőben, — hogy kipihenje azokat a fáradalmakat és izgalmakat, a mi a százezrek elsikkasztásával jár.

Pedig hát ugy *Pless*, mint *Böhm*, igen magasan hordták az orrukat, mi volt nekik más ember, a ki *nem vezérigazgató* és akinek ilyen címen nincs nyole-tíz ezer forint évi jövedelme . . .

Sajátságos, hogy Aradon van még néhány olyan vezérigazgató . . . még a *legujabban sülték* között is, a ki gögös mivoltával nem igen látja meg azt, aki az intézetnél nem részvényes, vagy legalább az ő tudtával nincsen nagyobb összege elhelyezve kamatozás cáljából, ott, a hol ő a vezérigazgató — szóval: ha szerény halandó az utcán őt a vezérigazgató urat ismerve: tisztességet tudva őt illően üdvözlí. — Nem átalja az ujdonsült vezérigazgató a köszönést viszontatlanul hagyni . . . Hja, mert hát vezérigazgató, pénzügyi kapacitás . . . , Őtet magas és kitünően jövedelmező állásából csakis százezrek sikkasztásáért lökheti ki az intézet igazgatósága és csak aljas cselekményekért köpheti le a megcsömörlült társadalom.

Szakasztott ilyen zsáneru vezérigazgató volt *Pless Móric* és az ujjabban póruljárt vezérigazgató sikkasztó *Böhm* is: ezek se látták

meg az utcán a nekik kalapot emelő laposabb pénztárcájú polgárt . . . Miért is látták volna meg — hiszen örvendhetek, hogyha a vezérigazgató kegyelmes szivességgel egyelőre nem pereltette a nyomoruságtól — egyelőre törleszteni nem tudó megóvatolt váltót. A mely bakatel összeget aztán türelem hijján annál kegyetlenebb módon hajtattott be az intézet nevében az ügyész által, a ki szintén majd felfordul a kapzsi pénzvágtyól, elszedve a szegény polgár ingóságait, — elperelve még a cégtáblát is (hiszen jó lesz tüzfának) az árverésen befolyt bakatel összeg pedig szaporodik a vezértolvaj igazgató urnak finom bökkszivárookra való aprópénze!

Igy van ez vezérigazgató urak! Es örvendjen az, a kire ezek a sorok nem illenek, és örvendjen az, aki nem ludas a vezértolvaj igazgatók manipulációiban.

Mindenesetre az *emberi egyenlőség* égbekiáltó igazságnak szent nevében, jó teszük, ha a vezérigazgatók nem csak a részvényesek számai szerint itélik meg *tisztességes* polgártársait, és nemcsak a börze ügyleteik emelkedése és apadása szerint vágják hangulatba kegyet osztó és az utcán köszönést nem viszonzó ábrázatukat: mert gondoljanak arra, hogy: ma nekem, holnap neked, kijuthat ugy jóból, miút rosszból egyaránt.

GILBERT.

A TEMETŐ ÜNNEPE.

Minden nyugodt az élők városában,
Megnépesül a holtak bus helye
S a sírokon lángnyelvek hirdetik szét:
„Legszebb, legszebb a holtak ünnepe!”

S míg lombevel hull méla zizzenéssel
Avarba vonva siri hantokat,
Lágyan libegtet szálló, őszi szellő
Hamvadra égő gyertya lángokat.

Meggyujtom én is gyertyám kis szobámban . . .
— Nyugodtan ég . . . nem háborítja szél,
De lelke . . . lelke nyugtalanul reszket
A támadó mult bus emlékinél.

Ki elpihentél, újra látlak újra,
Látom gondtörte arcod jó Apám,
— Magamra hagytaál itt a nagyvilágban
Magamra hagytaál éltem hajnalán!

S én gyöngye ifju messze utra keltem
Nem is kísérté senki lépteim . . .
. . . Egyedül álltam sziklás vándorútnak
Örvénybe néző vészes bércein.

Csak jó anyámbak áldott, drága lelke
Kisért aggódó szárnycsapásival . . .
. . . De a fehér galamb, oh mit tehetne
Ha fergeteggel zúg nehéz vihar!?

— És most kis gyertyám hamvadása mellett
A bánat vádló könyét hullatom
Rég messze már attól a kis halomtól
Mely elfödé egyetlen támaszom.

E kis halomhoz száll pihenni lelke,
E kis halomnál édes irt talál,
Mert látom csak az élet olyan fájó;
. . . Nyugalmat ad . . . szelid . . . szép a hatal . . .

— Hull a falomb csak hull zizegve halkán,
Szálló szellőben sir a hervadás . . .
— Hogy sírodon nem gyujthattam világot,
Bocsáss meg jó apám, bocsáss — bocsáss!

Szólláthi (Fodor) Géza.

KRÓNIKA I.

ZSINDELYKE ÉSZREVÉTELEI.

ELLESETT PÁRBESZÉDEKBŐL,

Hogy ha a Zsindelyke cikkbe sok sajtóhíba lesz, akkor bizony nem fogok írni. Nem azért, mintha nem volna kedvem hozzá, de végtelenül bosszant a szedőgyerek szórakozottsága. Például a mult cikkemben, ahol az udvarlómról beszélek: tudniillik ha az isteni Barabásnak lennék a felesége, hát akkor udvaroltatnék magamnak a vőlegény jelöltemtől, persze csak akkor, hogyha *huszár* hadnagy lenne. Az a rettenetesen szórakozott szedőgyerek huszár szó helyett Lukaesi-t szedett, a mely névhez nekem abszolute semmi közöm sincs. Ugy szintén cikkem utolsó bekezdésében olvasható, hogy a leányok magyar feladványait mind én végzem. Az a nagyfüllű szedőgyerek már annyira gyűlölheti a németet, hogy világért sem szedi ki a magyarul leírt *német* szót: hanem minden áron magyarosítja az értelmet: Ugyanis én azt írtam, hogy hazairt német leveleim azért oly rövidék, mert már teljesen megcsömörültem a német szótól, mivel a magyar leányoknak is én végzem a német feladványait.

Mindezen sok fáradozásokért az a kitüntetés ért, hogy én lettem a legjobb tanulónak kikiáltva az intézetbe. Erről éppen ma küldtem el az írásbeli bizonyítékot a fő sveszter aláírásával. Tehát a negyedévi osztályzattal teljesen meg lehetnek otthon elégedve. Elképzelem is, hogy milyen büszkék az anyuskám és a tantim a Zsindelykére.

Óriási ribillió van otthon az urlovasok urhece miatt. En azt hiszem, hogy a kedves és szép főispán bácsi nem tehet az egész dologról semmit. Őt csak úgy belé vitték a herce-hurcába. Hiszen eddig Urbán Iván főispán bácsi semmi olyanra nem adott okot, hogy felzuduljon ellene a közvélemény. A kisjenői eset perspektívája, mint látszat, mégis igen csunya képét adja a körülményeknek. Az egész dolog különben Peikert: a titkárnak a felületességén mult. Talán, hogy én is csitri leány vagyok, azért nem tudom olyan nagyító üveggel nézni az egész urí hecetet. De azért én is az Aradi Közlöny és a Függetlenség újságok nézetét vallom: tudniillik, hogyha futni engedték Dobó lovát, akkor ki is kellett volna nekik adni a díjat, ha már ő Kisjenőn elsőnek érkezett be.

A nagy port felvert kisjenői urhece miatt a mint értesültem a tehetősebb aradi polgárok visszatartották magukat a lóversenyről, fele publikum se volt kint, mint a mennyi a mult években volt. Mondják, hogy a totalizátórnél feltűnt, hogy még zsidó zsentrit se lehetett látni ott. Pedig más-kor a zsentrieknek nem antiszemita polgártársaik, a zsidó zsentri: mindenkor szívesen szaporították az urlovasok egyesületi pénztárát a lóversenyen való megjelenésük által. Most pedig a tágas tribün bizony csak bérbeli zsentriktől diszelgett. A totalizátórnál pedig nélkülözte az aranyláncos, nem antiszemita, de — demokrata, zsentri zsidókat. Hogyha pedig ők távol tartják magukat, akkor azt megérzi minden rendű és rangú kassza, meg a totalizátórnál is.

Az én barátnőmnek van egy nagyon kedves és szép ismerőse, hogy néz ki, azt le nem írom, mert rá ismernének: csupán azt az ismertető jelét áru-lom el, hogy annyi a hozománya, hogy Aradon együttvéve a hétszilvafás zsentrieket: se tudnának annyi kincset összehozni, amennyi hozománya van annak a szép *barna* talán mégse barna, de kék-szemű leánykának . . . A ki különben nem antiszemita, de még zsidó zsentri leánynak se tartja magát: szóval még az se diszította a tribünt a ló-verseny téren. Lehet, hogy nem volt itthon, de az mitse von le a dolog lényegéből: már azért se, mert máskor, ha nem volt itthon, hát okvetlen megjött a híres aradi lóversenyre.

Felette való módon kíváncsi vagyok, hogy ehhez az urí hecchez mit szól Tedeschy Vici a nem antiszemita többszörös elnök és igazgató: és minden rend és rang pártfogója. Az a Tedeschy Vici, aki nem vét soha senkinek és ékesszólásaival agyon-tudná beszélni még a Görögistenőket is, hogy mindent az ő kénye és kedvére tegyenek. Azt csodá-lom, hogy Tedeschy Vici még eddig nem nyilatko-zott, hogy mi a véleménye az egész urí heccről. Irja a barátnóm, hogy a napokban látta Tedesehit a többszörös elnököt a színügyi páholyban . . . és

elgondolta: hogy szívesen lenne a felesége a még nem egészen agglegény és fiatalos, de már meg-rokkant dereku urnak . . . de mivel az a hire, hogy pártolja a morganatikus és egyházilag meg nem erősített házasságot, hát inkább lemond arról a vágyáról, hogy Tedeschy felesége legyen. Pedig: írja a barátnóm, Tedeschy három feleséget is el tudna tartani, mert van neki miből . . . de —. Itt megszakadt a barátnóm levele — csak pár szó-val van oda karmolva, hogy vendégeik jöttek és most tovább nem folytathatja Tedeschy Viciről való észrevételeit.

Csodálattal tapasztalom, hogy minden leánynál ki van fejlődve a férjhez menés vágya.

Hazulról azt hallottam, hogy az aranyos Barabás bácsi csodálkozik azon, hogy honnét tudja az „Alföld“ illetve Zsindelyke azt, hogy őt a bájos felesége Beká-nak hívja. Zsindelyke még azt is tudja, hogy a nagy nép tribünál az utóbbi időben még a Wiener Carikatur is foglalkozott, irt róla egy olyan refraines guny verset, hogy a rézarcu sveszter csak úgy kacagott bele, a mikor olvasta. Mert, el is felejtettem megemlíteni, hogy az a sveszter, a ki elkobozta a Hajós-féle crémet: szóval a pomádés svesztert egy napon megleptük ketten, amint a Wiener Carikatur-t olvasta. Megjegyzem, hogy a svesztereknek nem szabad újságot olvasni . . . Wiener Carikatur-t pedig éppen nem. Most már elképzelheti mindenki, hogy mennyire vörö-sebb lett az arca a pomádés sveszternek a mikor megleptük, amint, *Der Barabás* refrain-ű gunyver-set olvasta! . . . Azt hitte különben, hogy mi nem tudjuk, ki az a Barabás — és hirtelenében azt hazudta, hogy egy társnőnkől kobozta el, a ki azt a verset szavalta szobájában . . . A pomádés svesz-ter tegnap nyitva feledte a szobája ajtaját, mi ket-ten bementünk és a szekrény mögött egy egész évfolyam Wiener Carikatur-ra akadunk. Most megbosszulhatnánk magunkat a pomádés sveszter-en, a miért annyi borsot tört az orrunk alá, de most egyelőre hallgatunk, hátha ő is megcsip valami turpisságon, legalább lesz valami tronfunk ellene.

Multkori írásomban ígertem, hogy aradi ba-rátnóm megfigyelése alapján a korzó a—b vonalán tett megfigyeléseit fogom leírni; tudniillik, hogy az asszonyok és leányok toilettjéről fogunk egyet-mást elmondani. De mivel barátnőmnek oly gyorsan abba kellett hagyni a levél írását, tehát nekem is hall-gatnom kell: no meg azt hiszem, hogy a kosztium toilettek még nem bontakoztak ki teljesen a kor-zón . . . Azok nagyrészét még csak a héten indít-ják utnak Budapestről, Bécsből talán még Párisból is. A tantimnak már megérkezett Bécsből a ruhája, eléggé bosszankodom is, hogy nem pártolja a ma-gyar ipart. Ezért ha haza megyek karácsonykor, hát nem vagyok békét az íróasztalának.

AZ „ALFÖLD“ SZÉPSÉGROVATA.

Náray Gézáné.

— Éppen most kaptam az értesítést arról, hogy az Ipar és népbanknál az igazgató sikkasztott . . . Szerencséje ennek az embernek, hogy ninesen leánya . . . Vagy talán inkább az a szerencsétlensége, hogy nem volt kinek a részére sikkasszon hozományt: és mégis sikkasztott! Így aztán igazán szégyenletes az a rettenetes pénzvágy a mi betöltötte a vézna külsejű, de fekete lelkű bankdirektort.

Ugy benne vagyok a traecsolásban, hogy még igen, igen sokat tudnék elmondani: de mivel, hogy ezek a sorok akkor látnak napvilágot, a mikor a halottak iránti kegyelet kell, hogy megnyilatkozzék az ember szívében. Tehát hagyom a vidámabb hangulatot a következő írásomba: az igaz, hogy nekem még a szívében, sem a temetőben halottam ninesen, azért mégis különös melankólia fogja el lelkemet, ha a földalatti birodalomra gondolok, a melyben a gyarló emberek mind egyformák, ahol ninesen divat, ninesen korzó, ninesen uri-hecc sem urlovas, ott mindenki egyenlően gyalogszerrel teszi meg az utat a pokolig, vagy a menyországig: ahova én is inkább szeretnék jutni! De a menybemenetelt legeslegutoljára szeretné hagyni a még élni és élvezni vágyó —

Zsindelyke.

TRISZTIA.

Írta: Nikelszky Géza.

Elnézem a világ folyását:
A legtöbb jajgat, sir e földön,
Panasztalan nem tűri jármát,
Más örömet, boldogulását
Senki sem. Úd're tör az ösztön.

Felüti fejét az irigység
S mint élet-vágy lelkünkön áthat:
Boldog azt, kit nem bánt az inség,
Kinek lehet jókedve mindég,
Ki csak derüt lát, soha árnyat.

Boldog, kinek nines semmi vágya,
A kinek itt mindent megadtak,
A kinek nines itt két világa
S a ki e földön még sem árca —
Be szép lehet az élet annak!

Rongyban, selyemben felnyög egykép
Az, a ki más életre vágyik:
S mert Trisztia megölette lelkét,
Erzé, hogy bánat a jelenlét,
Más minden egyéb hiuság itt.

Mert mult s jövő: vak áltatás csak,
Mit a jelenlét jobb napokban
Csikar ki tőlünk napsugárnak!
Az üdv, amely ma csupa látszat,
Győtrelem lesz, mi volt valóban.

Csak szégyeljük, hogy a keresztet
Nehéz elhordanunk mosolyogva
Azért, míg ajkaink nevetnek,
Csak tűrjük a világi rendet
Elégedetlen, búba' gondba'.

A világból csak színes álmot
Alkot a lelkünk önmagának:
De végtetül nem boldogságot
Hagyunk itt, de — szomorúságot.
Alapját a jövő világnak.

Az életrel lehull a fatyol,
A káprázatnak vége, vége.
A nap a végtelenbe' lángol
S e sárgolyónak sugarától
Több az árnyéka, mint a fénye.

KRÓNIKA II.

MONOKLIS FEJEDELMEK.

Brad, november 1.

Vannak dolgok, amelyek titokzatosságuknál fogva érdekesek s továbbá azért, mert messze vannak tőlünk.

A német birodalom hatalmas császárárt megles-ték egy olyan pillanatban, amikor csak a valet de chambre-jának lett volna szabad látnia róla, hogy

„il n'y a point de grand homme.“ Vilhelmus rex imperator, a legzordonabb és legfélelmesebb prussien, aki hatalmas bajuszának esücskével rettegsben tartja az egész művelt világot, akit a saját alattvalói úgy tudnak gyűlölni, mint ahogy csak ellenségei irigyelik, ez az isten kegyelméből és hivatalból való lán-ész, aki tehetség dolgában mindamellett nem áll mögötte a Jugend borzashaju titántáborának. Demosthenes Phidias, Beethoven, Nagy Sándor, Alki-biadesz és Shakespeare egy személyében — monoklit visel. Monoklit viselni magunkfajta embernek lehet uri kedvtelés, lehet emberi szükség. Végre is talán nem mindenki azért viseli ezt a sajátságos üvegla-pot, hogy őt annál jobban lássák. Esetleg ő is jobban akarhat látni. De a divat hősei annyira agyon-kompromitáltak, hogy a jámbor családapa, ha fél-szeme rossz, inkább az egészséges szemét is el-rontja, semhogy a monoklival magára vonja a figyelmet. Monoklit viselni tehát mint ezt a közvéle-mény szentesítette — emberi gyöngeség.

És most ime, kiderül, hogy olyan valaki viseli, akinek rendeltetése folytán kötelessége távol lenni minden emberi gyöngeségtől.

A császár, a ki a világ meghódítására törekszik, nem lehet olyan ember, mint a többi. Az imperializ-mus alapfeltétele az isten kegyelméből való kiválóság, az össze nem tartozás érzése azokkal, a kiken uralkodnia kell. Mily geniálitással szolgálja ezt az ideált a császár! Mily gyönyörűen tudja rendezni főséges kivonulását, ragyogó vértezettal a seregek élén, hó-féher tengernagyi pompájában, egyedül a hadihajó fődélzetén, isteni leereszkedésében az emberek közé, a mint pohárral kocczint, kezet szorít vagy tréfát mond. Bámulatosan vigyáz minden cselekvésében arra, hogy a császári méltóság nimbuszának fénye ne esökkenjen.

S ime, meglesik őt vasuti kocsijának ablakában s ki-sütik róla, hogy — monoklit visel. Az elbűngi állomáson történt a végzetes indiskréció. A mikor az udvari vonat odaért, látták, hogy a császár, az étkező kocsiban ülve, hírlapot olvasott, monoklival a szemén. Az állomáson aztán hirtelen tenyerébe csusz-tatta a monoklit s kilépett a kocsijából, a küldöttsé-gek fogadására.

Mindegyre jobban pusztulnak az istenek. A nép szemtelen kíváncsisággal férközik bálványai közelébe s lassan-lassan rájön, hogy azokat sem gyurták nála külömb anyagból. A monokl nagyon alkalmas rá, hogy a világ hódítóját rossz élecek ezéltáblájává tegye. A neveltségesség pedig még a nyaktőlönál is jobban öl. Egyébként a császár „ügyesen és gyorsan“ tenyerébe csusz-tatta a profán üvegdarabot és ez bizonyítja, mennyire őrizi pongyolaságának pillanatait a nagyközönség fürkésző kíváncsiságától. Ezt a császárt nem félttem hát mag a valet de chambre-jától sem.

Nem mindennapi látványosság az, amikor ko-ronás főket, királyokat látunk leszállni a trón ma-gaslatáról, hogy közeledjenek a földi halandókhöz és a földi halandók érlekköréhez. Sokszor nem is ve-szik észre, hogy közelednek. Mert a leszállás és a közeledés is bizonyos szertartásos eljáráshoz kötődik és a „főséges“, vagy „felséges“ cerimoniálék közt történik. A közeledést csak akkor veszi észre a sok millió halandó, a mikor a koronás fők már itt van-nak és keringenek a többi halandóval együtt a földi érdekek körül és hajhásznak valamit, amit oly so-kan hajhásznak . . .

Csak a közelmúlt napokban vert nagy port föl a belga király lefelé való haladásának története. Annyit beszéltek erről, hogy már unalmas is volt talán hallani.

Most egy másik királyi családról van szó. A dán királyi család egy tagja szállt alá a magasból, hogy egy pár nyájas szót szóljon az alatt járó em-beriséghez. Oly ritkán történik meg, hogy koronás fők, fejedelmi egyéniségek keverednek bele a min-dennapi élet vásárjába, hogy érdemes ezeket a nyá-jas szavakat kissé figyelembe venni.

*

Nők már azelőtt is beleszóltak a kulisszák mö-gött és előtt a politikába. De az csakugyan érdekes dolog, hogy egy királyi család, anyagi, pénzügyi ér-dekeinek megvédése céljából, az uralkodó család egy nőtagját bizzák meg a helyzet szondirozásával. A mérleg valahogy megbillent a dán királyi család pénzügyi viszonyaiban. A veszedelmes billenés mind fenyegetőbb jeleket ölt. És erős nyugtalanság tá-madt odafönn, a trón szédítő magaslatán.

És megindult a sejour Párisban Valdemár her-cegnőnél. Jönnek-mennek ellenzéki férfiak, monar-chisták és ünnepélyes ígéretet tesznek a királyi her-cegnőnek. Monarohista-ely, ellenzéki meggyőződés: ez mind elenyészik. A hercegnőnek „misszió“-ja van, melyet minden tisztességes monarchistának meg kell értenis, akár elveinek az árán is.

*

Hogy is mondta Hamlet a dán királyfi? „Va-lami rothad Dániában!“ Ez a misszió a legközönsé-gesebb pénzügyi ágenskedés, a melyre valaha ki-rályi hercegnő vállalkozott.

Közönséges halandók ezt lejtőnek nevezik, a melyre a hercegnő és a dán uralkodó család rálé-pett. Szemmel látható, nyilvánvaló ez a manipulá-ció, a mely egyszersmind a dán királyi család dé-kadenciáját is mutatja. Két oknál fogva rut: az egyik az, hogy közönséges pénzérdek körül forog-kering a dán királyi család; a másik: hogy egy nő, egy királyi hercegnő lép pénzügyi érdekekből a poli-tikai agitáció terére. Hogy —elvek feladásáról, prin-cípiumok megtagadásáról van szó, az ma már talán föl sem tűnik.

De minden körülmények közt érdekes. Van egy pont, a hol a „mélységek“ és „magasságok“ érintkeznek. Egy pont, a hová királyok csak titokban néznek és nem árulják el, hogy érdek-sférájuk ide szólítja őket: a pénz: az anyagi érdek. S a mikor a magasságból a mélység felé leszállnak és így a lejtőre jutnak: rendszeren mélyebben is szállnak alá, mint szeretnének és annál kellemetlenebb, minél jobban látja a világ. És mintha ilyenkor észrevennék a milliók, hogy némely trón talán nem is oly szédítő magasan áll és a korona fénye nem is volna oly kápráztató! . . . A pénz sok mindent nivellál . . . Még a királyi koronak fényét is közönséges lidéreeszillogássá változtatja.

PUSZTULÓFAJ.

(Regény.)

(14. Folytatás.)

— Az „ALFÖLD“ számára írta: KOSZTKA MIHÁLY. —

Benyult zsebébe, kivett egy kis csomagot.

— Nos mi van ebben? — kérdezte tréfálkozó hangon.

— Hogyan tudjam én? — válaszolt Margit kissé durcásan, de hangjából kiértett a kíváncsiság. A doktor komoly arcot csinált.

— Hát ebben bizony Talián gyűrűje van.

Lassan kibontotta a finom selyempapírba göngyöltetett arany karikát és a tenyerére fektetve, Margit felé nyújtotta.

Margit arcvonásai mintha megkövültek volna egy pillanat alatt, majd tétova mozdulattal nyult a gyűrű után s kezei közt forgatva, álmódzva mondta, mintegy kérdezve önmagától:

— Gyűrűje? Visszaküldte?

— Vissza. Most már szabad, ki hitte volna? De még mást is csinált.

— Mit.

— Agyonlőtte magát.

Margit visszabukott a párnákra ülő helyzetéből, szeméi az ég felé fordultak, ajka mozgott, tán imádkozott, arcán két könnyesepp pergett végig fehér creáján. — Szegény Tódor! — mondá nagysokára, amilyen különös sorsot mért rá a végzet.

Ime az apa és a leány lelkében megnyilatkozó különböző két természet.

Egyik, ki életében istenítette, halálában megvetette; másik ki életében utálta, halálában megbocsátott a sokat vétkezőnek. Gyülni és megbocsátani igazán csak a nők tudnak.

— Felejsük a multakat gyermekem, — mondá nagy szünet után a doktor. Tavasz lesz most a természetben, tavasz lesz életedben is. Nagy örömhirt mondok. Sztáray megkérte kezedet.

— Óh doktor, mily boldogság. De atyám . . . ?

— Atyád áldását adja reátok, vele már min-

dent eligazítottam. Olyan jó kedve van az öregnek, hogy fel is kelt volna, ha engedtem volna.

— Ki lesz most az ő bárónéja?

— Te, még pedig hercegnője.

— Hogyan?

A doktor most Margitnak is elmondta Sztáray rejtélyes születését, végre adoptálását. Margit könnyes szemekkel hallgatta.

— Milyen boldogok leszünk most mindnyájan.

— Na de most megyek Pallhoz, megviszem neki a kedvező választ. Hát mit mondjak neki, hogy mit izen Margit?

— Mit mondjak erre, hiszen . . .

— Semmi kitérés.

— Hiszen tudja maga, hogy mit kell ilyenkor mondani.

— Én nem tudok semmit.

— Ne kinozzon . . .

— No jó van, megmondom Sztáraynak, hogy Margit azt mondta, ő nem megy sose olyan emberhez.

— Nem igaz, nem mondtam azt.

— Már kedvesem — ingerkedett tovább a doktor, — magácska azt mondta, hogy én tudom, mit kell ilyenkor mondani, na hát én azt gondoltam ezt kell.

— Dehogyan is ezt gondolta, inkább azt gondolta doktor, hogy Margit bizonyára szíve szerelmét küldi neki, hogy remegve várja felgyógyultát, hogy számlálja a perceket, melyek elmulva közelítik a viszontlátást, azt gondolta — suttogá tovább Margit nekipirult arccal, míg az őszhaju szivpostás gyönyörködve nézte a szerelmes kis leányt, — hogy Margit talán esókoltatja is őt . . . hiszen tudja, menjen ő vár, ő remeg a válaszáért, ne hagyja kétségben menjen, menjen, nekem is nyugalomra van szükségem, istenem milyen boldog is vagyok . . .

Elhallgatott, kicsi kändőjét arcára terítette, a beszéd kifárasztotta. Donboru melle erősen emelkedett le s fel.

— Menjen . . . menjen doktor . . . bácsi, — mondta szinte suttogva.

A doktor óvatosan lépett az ágyhoz, betakarta Margitot, majd mosolyogva mondá:

— Ma ugyanesak küldenek mindenünnen. Szegény leány milyen kimerül, no de e boldogság fogja eredményezni azt, mit az orvosság elérni nem tud. Mindketten egészségesek és mindnyájan boldogok lesznek.

Ezután szép csendesen távozott, miután az ápolónőt brenyelte. Csendben, halkkal lepett az ágyhoz az ápolónő.

Margit aludt, kis, fehér, erekkel átfutott keze lecsuszott a kendővel; mosolygott álmában, majd ajkai megmozdultak s alig hallhatólag suttogá:

— Pali.

(Folytatjuk.)

Előre kell bocsátani, hogy szerencsére mind a ketten „ezen” jöttek vissza.

Mikor a spártai fiuk mamája utnak indította esemetjét a háboruba, a paizsra mutatott s azt mondta: „Vagy ezzel, vagy ezen!” A mi annyit jelentett, hogy vagy a paizsszal jönnek, vagy a paizson hozzák haza — halva.

Már most tovább nem magyarázom maganak a viccet, végre is nem vagyok én tanár s utoljára még egy látszanék, hogy én magát oktatom. Isten ments, magam is véletlenül tudtam meg ezt az ó görög adomát, a fiam hangosan tanult, mikor én egy pointlose galléron kézimunkáztam (nagyon szép lesz!) s úgy ragadt rám, Isten ments, kedves Honisch, hogy én magát oktatom.

Hogy folytassam turfélményeimet, a miket még el se kezdtem, elmondhatom, hogy fess gavalérom akadt künn a turfon.

Nagyon kellemes ember volt, elmagyarázta nekem körülményesen, hogy a lovaknak mi a legveszedelmesebb betegségük, hogy mi a „fi done!” — takonykór, és, hogy miről lehet megismerni a esikőfogakat.

Azt hiszi, kedves Honisch, hogy ez az ember valami urlovas volt, vagy huszártiszt? Csalódik. Bankhivatalnok volt az istenadta s lószakértőre játszotta magát. Már azt hittem, hogy vége lesz a turf-élményeknek, mikor jön egy bakatiszt ismerősöm és felszólít, hogy — csupa heccből — rakjuk meg azt a paraszt lovat, melyen Kisjenőn az a szegedi esikős, valami Dobó ült. Hát én erre hajlandó voltam már csak azért is, mert demokrata érzelmekben ringatom magam, valahányszor nálammal előkelőbb társaságban vagyok.

Már pedig a lóversenyen úgy volt. Hiszen csupa teli-, fél- és kékvér sürgöft-forgott körülöttem, én pedig csak olyan közönséges pirosvérű amazon vagyok. Természetes tehát, hogy Dobó lovában volt minden bizalmam.

Volt a zsebemben, bocsánat, hogy ennyire őszinte vagyok, két forint és néhány krajeár. A két forintot pecsenyés tálat akartam venni a vásáron. De úgy okoskodtam, ha megrakom Malachitot, vagy elveszitem s akkor a jövő vásárig nem lesz pecsenyés tál, vagy nyerek s akkor két tálra telik. Az én tiszt barátom, akinek mint láttam szlntén csak két forintja volt, ebből egy kellett a kocsira, egy pedig a hónap végeig vacsorára, némi meghatottságot árult el, mikor azt a pénzt a totalizátornek adta.

Mindketten egyforma megilletődéssel vártuk a döntő pillanatot.

Képzeltető, mekkora volt bánatunk, mikor Malachit bejött negyediknek. Nekem a pecsenyés tálat, a tiszt barátomnak pedig a kocsipénzét és a vacsoráját temette maga alá az a gyászos nap.

Egyébként más élményem nem volt, mint legfeljebb az, hogy egy huszártisztnek a sarkantyúja beleakadt a sleppembe s akkora kis lyukat szakított rajta, melyen keresztül fért az öklöm.

Kíséröm, a gyalogos tiszt, bocsánatot kért a huszártiszttól, hogy én az utjába akadtam.

Adieu

EVELINE.

U. i. Nem merek kimenni a korzóra. Félek a kis Kohn viccektől, aztán meg attól tartok, hogy az az ismerősöm, akinek köszönését a legszívélyesebben fogadom, holnap már mint sikkasztó megy át az ugynevezett közmegevetéshez. Aradon az ilyesmi nem lehetetlen.

EVELINE.

LEGSZEBB VALLOMÁS.

Szeretlek, édes; — suttogám
A holdas nyári estén, —
S ajkadról ilyen vallomást
Gyötrődve, vágyva lestem.

Piciny szád szót sem szólhatott
Mert csókom érte ajkad, —
S az volt a legszebb vallomás,
Hogy csókom visszaadtad . . .

Szilassy Cézár.

MÜNCHENBEN.

Kevés Európában az olyan város, melyet annyí idegen keresne fel, mint Münhent, mely Bajorországnak fő és székvárosa s egyszersmind a művészetnek hazája. Az Izár folyó mindkét partján épült, kiterjedése igen nagy, 10 □ km. nagyobb mint Berlin kiterjedése. E nagy területhez viszonyítva a népesség száma is kielégítő, mert Münchennek 498.000 lakója van. Idegen forgalma igen nagy, mert a művészetén kívül az iparnak és kereskedelemnek is főhelye.

Régebben a festőt Róma vonzotta; a délvidék enyhe levegője, a megélhetés könnyűsége, a kép-tájak és a vidékek, melyek tárgynl szolgáltak a festőknek, igen sok művészt vonzott Itáliába, hol talán még a legszegényebb emberben is igen kifejlődött a műérzék. Ez pedig fajjellegnek mondható, mely sohasem pusztul ki egy erős és életképes nemzetből. De e nagy „festővonzás” már régen volt! . . . Sok mindenben előrehaladtak a nemzetek, a művészet hazájául egy új modernkori várost kezdtek emlegetni, Róma lassunkint elmaradozott, a festők sem igen keresték már fel. Ezen új „fészek” — München lett! . . . De Rómát sem feledték végképpen, mert megmaradt a művészet második hazájának. Mig Rómában a régi iskola művészete s műromeke az

uralkodó, addig München a modern művészet hazája, mely mintegy kiegészíti Rómát, ez pedig Münchent. Tehát a hatás kölesönös. Bajorország fővárosában igen sok a műemkek — s ezzel együtt a művészek száma is. A városban ugyan kevés a természeti szépség, — de annál több a mesterséges. A város minthogy műemekekben gazdag, kész iskolája is a kezdő művészeknek, hol aztán alapos megfigyelés után észreveszi a művészi characterisztikus alkotást. Ez pedig már nagy szó! . . . Megfigyelni, tanulmányozni és alakítani csak az tud, kiből a talentum („istení szikra“) meg van. De nemcsak a vásznan, hanem az építészet és szobrászat terén is megnyilvánul a műérzék, a plastikai szépség, mely csak azt igazolja, hogy München tényleg a művészet hazája. Sem a képtár képein és szobrain, sem az építészetben nyomott hatás nem vehető észre, minden szépben megtalálható a characteristicusság, mely mindig csak az eszmét juttatja kifejezésre.

A képtárban, muzeumokban elhelyezett képeket az elevenség, arányosság és a tiszta színezés jellemzi. Ha pedig ezen kellékek megvannak egy képben, az legtöbb esetben szép is. A kérdés részletezésével aprózzuk a város nevezetességeit is.

— Legszebb tere Münchennek a Mária-tér, mely a környék forgalmának valóságos középpontja. A régiség legnagyobb képviselője itt a régi városháza és a Mária kapu, mindkettő a XIV. századból való. Mindkettő felé emelkedik a modern építkezés legremekbebb alkotása s az új városháza. (Rathaus) ezen épületet 1867—75-ig építették gyönyörű renaissance stylusban. Bejáratától balra és jobbra egy-egy emléktáblát találunk, melyet az 1870—71-iki harcban elesett katonák emlékére állítottak. Emeleti tanácstermében sok festmény van, berendezése mintaszertű. A tér disze a „Hal kut“ és a Mária oszlop. Ezen utóbbi I. Maximibán 1638-ban emelte Mária tiszteletére. Az allegorikus alakok, melyek a szobor talpán vannak, az éhínséggel és az eretnekkel való harcot ábrázolják.

A római Szt. Péter templom mintájára építettek itt az u. n. „Thetainer Hofkirchet“, melyet egy olasz mester, a bolognai Barella, korának leghíresebb építésze épített 1662-ben barokk stylusban.

Az Odeon téren találjuk I. Lajos király szobrát és a tudomány-egyetemet. Eme utóbbi igen régi épület (1838-ból) nagy könyvtára mintegy 301.000 kötetet tartalmaz. Előtte gyönyörű szökőkút áll, mely méltóan illeszkedik be a környék szépségkeretébe. Az ó és új Pirakothek a művészetek valóságos tárháza. Porcellán festés, szobor, kép stb. gyűjtemény található itt. Nevezetesebb épületei: a Glaspalast, Bazilika, Tudományos-Akadémia, Királyi kastély stb. A Liebig, Schiller; Goethe szobrok pedig páratlanok.

Különben Münchenben megkezdődnek a gyó-

zelmi emlékek, melyekkel Németország tulságosan zsufolva van. A legnagyobb ilyenemű alkotás itt a győzelmi kapu, melyet I. Lajos király emelt a bajor hősök tiszteletére és emlékére. A kapu hármass ívezető, tetején négy oroszlán által vontatott győzelmi kocsi-ban Bavária alakja áll. Másik emlék az obeliszk, — melyben semmi szépség ninesen. Messziről úgy tűnik fel, mintha kémény lenne.

— De München nemcsak a művészetnek, hanem a sörnek is hazája. A legjobb barna sört itt készí-tik. Egész palotája van itt egy sörgyárnak s ez a „Hof Bräu Haus“ Ezren és ezren keresik fel e helyet, valóságos zarándoklás folyik itten a jó sörért. Egy földszinti és egy emeleti óriási teremben mérik ki a sört. Az előbbiben munkások, az utóbbiban pedig az intelligens osztályhoz tartozó egyének fordulnak meg. A sört hűtött kőkorsókban mérik. (1 liter ára 28 pf. 30 fill.) Persze minden münchen mindennap megissza a maga porezióját.“

Ezen nem is lehet csodálkozni! A sör „nemzeti ital“. Így aztán kevés az olyan ember, ki bort, vagy pálinkát innék.

— Münchennek meg van a középponti fekvése s így aztán már régen ismerték. Hajdan Münchennek nevezték el. De sok veszély is érte a kedves várost. 1327-ben a tüzvész nagyon megviselte, mely esemény után Albrecht olasz építőmestereket hozatott, kikkel nemcsak iskolákat, hanem más nevezetes épületeket is emeltetett. 1579—96-ig rohamosan fejlődött, gyorsan közeledett a virágzási kor tetőpontja felé, de egy nagy esemény egy néhány évtizeddel ismét hátra vetette. Ez pedig Gusztáv Adolf pusztítása volt. Ezután semmi sem zavarta fejlődésében s azóta gyorsan haladt s el is érte virágzási korát! . . .

ZARAY JENŐ.

BRÁDYAKRÓL.

Október 15-én mult 54 éve, hogy az oláh vérengzők legyilkolták Zaránd (akkor az volt) egyik nagy számu családját.

Emlékezzünk.

Nem akarom fantáziával felhigítani a történetet, úgy mondom el, a hogy volt és azt, a mit a jó öreg Szegedy Körösbánya érdemes ref. lelkésze mondott, mikor többed magammal arra jártamban megkértem, hogy mondjon egyet-mást Brádyakról.

Elgondolkozott az öreg, talán 48 októberére gondolt, majd elkezdett beszélni . . . Ezeket mondta:

1848. október hó, mikor kitört a lázadás Brády János, Péter, András és e három családjához tartozó nők és gyermekek a cselédekkel egyetemben Brádyról Körösbányára jöttek, magukkal hozva összes pénzüket és értékszereiket, pár napi itt tartózkodás

után a fellázadt oláh vezérek rájuk parancsoltak, hogy mindenki saját lakásába és helyiségébe menjen, mert idegen helyt legyilkolják és lakásaikat felégetik. A megrémült urak alkonyat felé befogattak s a nagyobb biztonság kedvéért hintójukra fölvetették *Bi la János* gör. kath. de hazafiasan érző román ajku esperest. Alig hajtattak Brád és Körösbánya feléig tarló uton, a fellázadt nép eléjük került s a hintókat Váka nevezetű községi utra terelték s onnat a sötétségben behajtottak Váka községbe. Ott a kocsikat kifogták, őket pedig egyes házakhoz vezették elszállítás végett. Éjjél tájt egy *Jezán* nevezetű, ki magát majornak nevezette, megparancsolta a kocsisoknak, hogy fogjanak be. Mikor ez megtörtént, kit-kit aját hintájára ültettek s kiindultak a faluból.

Egy jelenlevő, s máig is élő, akkor még 14—15 éves buresdiromán egyéntől hallottam most közelebbről is elbeszélni azt, hogy a Brády urak egymás között sugdosták, hogy ez az út nekik utolsó útjuk.

A faluból kiérve egy Monostér (régente kastély volt) helyen megállva kit-kit kocsijából leszállítottak. Körülöttük a fellázadt oláhokkal tüzet rakattak, számszerint tizenhárom Brádyt úgy a hozzájuk tartozó szobalányokat és kecsisokat közébek állítva, Jezán kiadta a jelszót azoknak legyilkolására. A föllázadtak lándzsával, kaszával, fejszével, ki azzal mi kezében volt, nagy kinok között legyilkolták.

Azon a helyen hagyták őket másnapig összevissza darabolva a helyszínén.

Másnap egy primitív sírt ásva, hányták be őket.

Brády Sándornak egy másfél éves kis leányát, aki még élt egy lándzsára téve körülhordozták a lázongó nép között és azután élve dobták be a sirba. E tény igazolására elég az, hogy a midőn 1849. tavaszán egy *C. utak* nevezetű magyar őrnagy a Brádyakat kiásatta, a kis gyermek jobb karja magasan állott ki a sirból. Koporsót készítettett mindeniknek külön-külön s behozatta Körösbányára és elhelyezte addig a ref. templomban, míg a temetőben a közös sírt elkészítette.

S most a körösbányai temetőben nyugosszák örök álmukat a tizenhárom Brády és a eselédék.

Bizte János gör. kath. esperest ugyan nem gyilkolták le, de a halálnál kínosabb szenvedésen vitték keresztül.

Ősz szakállát meggyújtották (az ezután következőket nem irhatom ide) ütötték-verték úgy, hogy alig tudott haza vánszorogni.

Ezt s a többit is mind szemtanuktól tudom.

Jutalmát megkapta, mert midőn herceg *Schwarzenberg* erre utazott, itt Körösladányon is megállapodott, egy maig is fenálló háznál vett szállást magának.

A román papok, közöttük Birta is elment hozzá tisztelni, a herceg nem eresztette maga eléjébe

őket, hanem kint az udvaron várták, míg a herceg a tett ígélet után hozzájuk lement. Végig ment a papság előtt, de egyikhez sem szólott semmit, midőn a sor végére ért, az ott álló Birtától kérdezte németül, hogy minek csinálta ezt. Az adott válaszra Birtával kezét fogott s intett, hogy mehetnek. De közben a segédje egy magyar származású huszárkapitány Birtához lépett s meghívta a herceg asztalához.

Ugyanazon nap Ribicsován lakó Jezán őrnagy után küldött s azt fedezet alatt elküldötte Gyulafehérvárra, ahonnan soha többé vissza nem jött.

A gazdag Brádyak pénzén, ékszerein, ruháin a vezetők szépen megosztottak.

Ezt és emnyit mondott nekünk az öreg, én is csak ezt adom az olvasónak. A ki talán véres esatákat és mészárlást várt, az olvassa Jókai: a „Brády család” nemesak azt kap, amit várt, hanem szerelmet is.

—s—

OLVASÓINKHOZ!

Az a bizalom, a mellyel az „ALFÖLD” másodéves fennállása óta ki van tüntetve olvasói által, feleslegessé teszi azt, hogy hangzatos, merészen sokat ígérő szavakkal álljon elő az új negyedév küszöbén.

Olvasó közönségünk már ismer minket annyira, hogy ez új negyedév beálltával fölösleges hirdetni, hogy a kitüzött célt, azt az irányt, a melyen eddig haladtunk, ezután is hiven fogjuk követni: hogy olvasóinknak eddigi páratlan bizalmát és pártolását a jövőben is kiérdemeljük.

Az új negyedév beálltával kérjük t. helyi és vidéki előfizetőinket, hogy az előfizetést hova-tovább megújítani sziveskedjenek, hogy a lap elküldésénél fennakadás ne legyen.

Előfizetni lehet az „Alföld” kiadóhivatalában Arad, József főherceg-ut 22. és a szerkesztőség címére, Szabadság-tér 16. sz.

Az „Alföld” előfizetési ára:

$\frac{1}{4}$ évre	2 kor.	50 fill.
$\frac{1}{2}$ „	5 „	— „
egész évre	10 „	— „

Az „ALFÖLD” első kötetéhez művészi kivitelű bekötési táblák 2 koronáért a kiadóhivatalban megrendelhetők. Arad, József főherceg-ut 22.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Parlaghy Cornélia, mint Germain.

(H. I. I.) Az elmúlt két hét alatt színházunkban a drámai személyzet sikereiről lehet beszélni.

Legelső sorban *Fabricius leánya* című darabban Békés Gyula alakításáról kell megemlékeznünk. Megjegyeztük már azt, hogy megboesáthatatlan Békés Gyulának az, hogy titkári teendői miatt csak igen ritkán látjuk a színpadon. Alig három-négy szerepben láttuk ezt a kitünő művészt játszani; és egészen nyugodt lelkiismerettel elmondhatjuk, hogy Zilahy társulatának nincsen külön színésze Békés Gyulánál.

Az ő alakítása maga a természetesség, hisz benne az ember; és a főérdeme Békés művészetének az, hogy sohase megy át tulzásba. Játékával ugyszólván a meggyőződéshez viszi az embert. Hogy pedig egy színművész a nézőt meggyőzze az ő szerepének igazságáról, ahhoz mindaz tartozik, amit beszéddel kell kifejezni vagy előidézni. Ennek főrészei a lelki indulatok kifejezése, — a bizonyítás, a cáfolás, — okozása az indulatoknak — minden erőltetés nélkül. A szánalom, a félelem, a harag, a kétségbeesés érzelmeit átvarázsolni a néző szívébe: ez a színművészet! És ez megvan Békés Gyula játékában. Magáról a darabról nincs egyebet mit megemlíteni; hogy egy ódi, penészes fércmunka, ami nem a színművészet meggyőzője való. A darabban csupán Békés Gyula Fabricius-a élvezhető és megboesájtja

az ember, hogy ez a szerep egy ilyen lehetetlen keretbe van beillesztve.

Szenzációs darabja volt a színháznak *Kuruc Feja Dávid*. Ez a darab az, amely Beöthy László, a Nemzeti Színház volt igazgatójának az íróasztalában feküdt több mint egy évig. Ez a darab mesés alkotása az újabb drámai irodalomnak.

És ha véletlenül Hereceg Ferenc Oeskey brigádósa előtt került volna színre, beláthatlan fényes sikert aratott volna. Hogy Oeskey után került színre ez a darab, az mitse von le irodalmi értékéből; de a néző ugyszólván ismerős alakokat lát Fényes Samu kurucáiban. S ezért marad el az a megérdemelt frenetikus hatás, mit Hereceg Ferenc Oeskey-ja keltett.

Fényes Samu darabja úgy mint mindenütt, a hol eddig előadták, Aradon is elérte azt a sikert, a mit Oeskey után elérhetett. A második felvonástól kezdve felmelegedik a közönség és viszi magával a felkorbácsolt érdeklődést, hangulatot, a kassai bíró sorsa.

A darabban legjobb volt Ternyei Gábor diákja és az ő rokonszenves alakítása rászolgált bőségesen az elismerésre. — Kuruc Feja Dávidot Csiky László személyesítette eléggé érdeklődést keltett igyekezettel, valamint Gazdi Aranka Ráskayné-ja se maradt mögötte. Fényesen megjátszott jelenéseivel többször nyílt színen tapsot aratott. Esze Tamás — Békés Gyula — elhitette velünk, hogy keményfejú kuruc, akinek még istene sínes. Kár, hogy a szerő Esze Tamás szerepét oly rövidre szabta. Folinuszné (Kuruc Feja anyja) szívhez szóló tudott lenni. Szabó Irma és Mariházy elősegítették azt a sikert, amit Fényes Samu darabja csakugyan meg is érdemelt.

Az utóbbi időben színre került operettek közül *Az izé* aratott méltó erkölcsi és anyagi sikert. A nyári színházban Palmay Ilkával került bemutatóra.

Ebben az operettben fényesen kivált az anszambléből Parlagi Kornélia, kinek énekszámait nyílt színen tapsolta a közönség. Rózsa Lili mellett érzékenyen előtérben volt Parlagi énektudása és kellemes hangja. Rózsa Lili különben, úgy mint más seerepeiben, most is tetszett Gabriellában. Ha a kisasszonynak annyi hangja volna, mint Parlaginak, bizonynyal elmondhatnánk, hogy a vidék egyik legjobb szubrett primadonnája Rózsa Lili lenne.

Nagy előkészületben van *A nilusi varázsló* operett, mely pénteken és szombaton egymásután kerül színre.

A Nilusi varázsló.

Az újabb időben az operette-irodalom terén az a jelszó: hogy jó operettnak nem a szövegének kell jónak lenni, hanem a zenéjének.

Eme modern tantétel sarkalatos bizonyítéka a Nilusi varázsló. A pompás, bájos muzsikának ez a tarka-barka szöveg csak keretül szolgál és nehéz

feladatára vállalkozunk, hogyha az operette meséjét akarjuk elmondani, mert ez a tulajdonképeni mese csak mese.

Rövid kivonata az operette szöveg-könyvének a következő:

Memphis városában nagy a riadalom, mert a Nilus folyó makrancoskodik és nem akar vizet szolgáltatni, holott a rendes évi dagály ideje már rég elmúlt, a király sem tud népén segíteni, bár az udvari idő-jóst halálra itéli. Épen ezen ítéletet akarják vegreahajtani, amidőn a Nilus medrében egy csolnokon megjelenik Torolán bűvész (*B. Szabó József*) és inasa (Sz. Karácsonyi Mariska). Miután Torolán a szépséges királykisasszony, Cleopatra (B. Répássy Gusztó) csolnakját ellopta, a király (Polgár Sándor) őt ezért halálra itéli. Az ítéletet rögtön végre akarják hajtani, amikor Torolán, a hirtelen beállható óriási esőzésekre számítva, a Nilus dagályának előidézését megígéri. Ez a csalafintaság sikerül is neki s a király halálból udvarához veszi és leányát neki igéri. A leány azonban titokban szerelmes zongoratanárjába, Ptarmigauba, (Bejczy György) s így vonakodik a bűvészhez hozzámenni.

A Nilus folyó azonban annyira komolyan veszi az áradást, hogy az egész országot pusztulással fenyegeti. Ismét csak Torolánt veszik elő, s mint az országos vész előidézőjét ismét halálra ítélik. A furfangos bűvésznek sikerül azonban a természeti erők ügyes felhasználásával ismét megmenekülni s már-már megakarják a nászt ülni, midőn a bűvész inasa, ki idő közben szintén szerelmes lett a szép Cleopatrába, elárulja, hogy Torolán nő.

A vége a dolognak az, hogy Torolánt a király elevenen való befalaztatásra itéli. Torolánt be is viszik egy piramisba és ráfalazzák az ajtót, de a királyt, aki Torolánnal együtt bejött, szintén benn felejtik.

Miközben mind a ketten készülnek a halálra, egy titkos ajtón bejön a bűvész inasa, aki megsajnálta mesterét és elárulja neki a titkos kijárást. Eme kijáráson át Torolán megmenti a királyt, de csak azon feltétel alatt, hogy az megkegyelmez életének, amit a király szívesen meg is tesz. A dolognak így általános jó vége lesz, a szép Cleopatra a zongorásé marad, Torolánt pedig a király kinevezi udvari főbűvész-mesternek és tojásszállítóknak.

Liliben Sz. Karácsonyi Mariska szintén fényes sikert ért el. Megmutatta a szép hangú énekesnő, hogy nemcsak népszínművekben kitűnő: hanem operettekben is igen figyelemre méltóan állja meg a helyét. Lili énekszámait meg kellett ismételni és nyílt színen, úgy felvonások után is bőségesen kijuttott a tapsból.

B. Szabó József (Plinchard)-ját ismeri már a publikum és nekünk volt már alkalmunk róla elismeréssel nyilatkozni.

ÉJFÉLI MESE.

Irta: DOMOKOS LÁSZLÓ.

Együtt ültünk mind a hárman, éjszakaimádó szövetségesek és persze, szerelemről folyt a beszéd.

Ezerszemű volt akkor is az ég és langyos melegség áradt szét a levegőben, valami kóbor szellő jött a pusztá felől, az hozta és hizelegve, enyhén titokzatosan csapta meg arcunkat a vadvirág szelid illata. Távrolról felelgető kutyaugatás hallatszott az álmodó éjszakában. A föld pedig, a baratságos hűsleges, szerető alföldi homok szinte lélegzett és olykor-olykor hallgató ajakkal figyeltünk az ő megejtő, esodálatos sóhajtásaira.

Halvány világu gyeriya lobogott az asztalon. Valamelyikünk arról beszélt épen, hogy az érzések superlativusa éjjel születik meg, a esőnd és elhagyatottság őszinte barátjai a lélek szárnyalásának és a kedélyre ható sok és nagy fogalom: megalázkodás, nyíltság, eltörpülés a végtelen előtt, — mind ilyenkor ragadja meg a fantáziát. A világozság a gondolkozásé, a józan fontolgtatásé, éjjel csupa ábránd, csupa őszinteség és melegség az ember. Hogy éjjel még a szerelem is más . . .

A szóke, esőndes szolgabiró idegesen mozgolódott.

— Mit tudtok ti ahoz? — kérdezte lenézően. Gyanítás és fantazmagória az egész. Aztán még se értem, hogy tulajdonképpen miről akarok szólni. Csak úgy hámozgatom a szavak ól, sejtem is egy kicsit, ugy-e, a nagy sirig tartó impressziókról loesogtak? Hát majd én elmondom, hogy mi az . . .

Erős, robusztos ember volt a szolgabiró. A esőndes természetéért szerettük. Olyan érdeklődve, bizalmasan, szinte pompásan tudott hallgatni, hogy mi is csak elhallgattunk azonnal, lesni a szavát, ha egyszer megindult.

Már indul is.

Erdélyben voltunk nyaralni, a feleségem, meg én. Kezdtük lent Homoróczon, onnan sorba jártunk a székelyföldi fürdőket és végre Borszéken állapodtunk meg egypár hétre. Akkor láttuk először gondolhatjátok, hogy miért ragadtunk ott.

Kétéves házasok voltunk, tul a fiatalos lángoláson, de — tudja Isten, olyan megszokott volt nekünk a mi kedves, boldog együttélésünk, hogy nap-hosszat ültünk egy-egy fehér padon, nézve a tó tük-rén merengő hattyukat és tervezgettük, szövögettük a jövődő ragyogó képeit, mint hajdan, a mátkaságunk idején.

Hiába is mosolyogtok. Ti azt nem értitek még. Az ember napról-napra talál valami újat a feleségében, valami vonzót, érdekeset, kedveset, néha órákig kutat utána, mint a bűvár a gyöngy után és szelid türelemmel rakosgatja össze ebből a mozaikszertű, színes képből a legragyogóbb női jellemet. Szóval: kerestük egymást még akkor is.

A feleségem édes asszony. Hísz ismeritek. Soha sem volt még közöttünk semmiféle félreértés, mindig és mindenben megegyeztünk, mert nagyon is respektáltuk a barátságunk ezt a szent törvényét: az okos enged. Néha megkötötte magát. Olyankor duzzogva csavarta fel egyik ujjára az apró zsebkenőjét és miközben nagyon is igyekezett a tekintetemet elkerülni, minden szóval intett a fejével és halálisan ismételte:

— Ezt akarom. Ezt akarom . . .

Hát jól van. Mogtettem neki, de olyan szívesen és annyiszor, hogy végre már mosolygó kétségbeeséssel panaszolta:

— Maga igazán agyonszeret egyszer:

Látjátok, itt kísült, hogy én vagyok az okosabb. Meglehet, hogy így is van. De imádtam azt a csöppnyi jószágot, egy kívánságáért elmentem volna a világ végére is. Hogy szerettem volna mindig valami nagyot tenni érte! Valami szokatlant, férfiasat, kockára tenni az életemet egy gyöngé sóhajért, vagy leheltem fogytáig küzdeni, dolgozni, csupán egy hálás meleg pillantásáért . . .

A fürdőben hamar megszerettek bennünket. Volt egy 8—10 főből álló társaságunk, ismerős családok mind, azokkal jártuk a rengeteg fenyveseket. Mert fenyőből áll ott az egész világ; havas alján, völgyben, szorosban, fensíkon, mindenütt sudár, tülevelű és illatos fák törnek az ég felé, szinte nem is lehet innen elképzelni, hogy hogyan fér meg ott egymás mellett az a sok fenyő. Egyszer annyira meguntuk már őket, hogy szinte vágyakoztunk igazi tenyérelvű, susogó árnyas erdők után, amilyenek arra mifelénk is vannak és ha figyelve halad bennük az ember, még hallja is a beszédüket.

Igy indultunk el kirándulásra, a Kelemenhavas rengeteg eserfái közé. Egyik kirándulás olyan, mint a másik, nem is azt akarom most elmondani. De mégis említenem kellett, mert akkor történt meg először, amitől rettegettem: nem értettem meg az asszonyomat.

Már jöttünk vissza, alkonyodó, őszi délután, mikor azt mondom egyszer neki:

— Maga szokatlanul hallgatag ma, Margit.

Szinte fölriadt rá. Vidámságot erőszakolt magára és élénken felelt vissza:

— Én? ugyan, hogy jut erre a gondolatra. Kissé fáradt vagyok, az igaz . . .

Egy pár lépéssel odább, csak azért, hogy szóljon, megint beszélt valamit.

— Ez az Adorján doktor, ugy-e, nagyon szelímes ember? Mindenhez ért a világon: muzsikál, ír, öt nyelven beszél, ért a politikához, színházhoz, talán még a gazdasághoz is. Mondja, gazdag ember?

— Nem mondom. Most láttam először.

— . . . és tetszik? . . .

Ez szeget ütött a fejembe.

— Miért kérdi?

— Csak úgy!

Most már én gondolkoztam valamin erősen. Egyszerre eszembe jutott, hogy mennyire nem tördtem aznap a feleségemmel, hogy egész délután talán nem is beszélünk? Ellenben az a kisszemű doktor ott forgolódott körülöttem minduntalan, tartotta szóval és talán . . . el is kápráztatta ezt a gyerekesen naiv, ábrándos teremést . . . Csodálatos! Hogy eszembe jut most utólag minden apróság! A buesuzásnál is, hogy hívta holnapra, szeliden, egyszerűen, az ő elfogult, csodákozó nézésével.

Bomlani kezdett előttem a világ. Megrettentem önmagamtól. Ti persze, mindentudók, azt hiszitek, hogy féltékeny voltam. Dehogy. Az én jámbor asszonykám szentebb volt az imádságnál is, tisztább a hónál, erősebb mindnyájunknál.

De megrettentem attól a kétségbeesítő gondolatától, hogy hátha elvesztem már egy érzését, egy szelid, parányi, édes gondolatát, hogy nem én leszek már ezután csöndes álmodozásainak részese, vágyának rabja, sóhajának bolondja . . . És ha elmegyünk is innen akárhová, a lelke visszakalandozik ide a hegyek közé és én nem tudom őt többé megtéríteni soha . . .

Az agyamban örült zakatolással kergették egymást ezek a gyötrő gondolatok. Amint hazajértünk, bementem a szobámba és értelmetlenül, gyámoltalan ürességgel a szívemben bámultam ki az ablakon. Vége, vége! Hát a szerelem is elfogy egyszer. Semmi sem örökkévaló. Az angyal is csak néhány évig az, de nemsokára jön a józanság kora és ő sem lesz már semmi más, csak asszony . . . Az ifjúság határa ez!

Lassan felbontogattam a leveleimet. Semmi baj, készülnek otthon a szürethez, jó volna már hazanézni, mert lopja a sok eseléd a gazdát. Jó volna! Bár soha kise mozdultam volna az én akácfás viskómból, nem sürgette most a lelkemben egy siketítő, erős, zajongó rémkiáltás; haza, haza!

Egyszerre valami ötlött az eszembe. Benyitok a másik szobába, az asszony épp vacsorát akart készíteni.

— Margit, megyünk haza. Baj van otthon. Félóra múlva itt a kocsí az ablak előtt.

Hej, de nehezen ment ez a pár szó. Mintha nem értette volna meg mindjárt. Megállt, rám nézett, még az a dolgos két keze is megmerevedett és szinte megszakadt a lélekzete.

— Most, éjjel?

— Most.

— Tudod, hogy hol az állomás?

— Száznegyven kilométer. Sok, de menni kell. Azonnal.

Nem volt egy szava sem. Csak összerakta kicsinyke holminkat, csendesen készülődött és nem-

sokára mondta is: hogy most már mehetünk. Akkorára kocsit is kerítettem. Rengeteg pénzt, egész kis vagyont kért a furfangos góbé, de még én örültem rajta, hogy eljött. Azután megindultunk az éjszakában, úgy kilenc óra felé.

Tudjátok, hogy mi az: Egy boldogtalan aszszonyynyal neki indulni a görgényi havasoknak éjnek idején, mikor alszik már arra az egész világ, és csak az istenkísértő vakmerőség virraszt egy esőndesen poroszkáló parasztszekéren! Gyönyörű mámorító volt az éjszaka. Holdvilágnak is kellett lennie, de abból nem látnak semmit, állandó felhőfátyol kötötte be a szemét és csak úgy halványan derengett előttünk a fehér erdei út. Ilyen bámulatosan sejtelmes, tompán ragyogó volt a levegő, mint most, csak hogy szeptemberbe fordult már az idő, és a havasokról esipős lehellete jött felénk az ormokon pihenő székely Eulusnak.

Hogy összeszorul ilyenkor az a néhány ember, akiknek közös sorsa fölött csak a hatalmas, erős gondviselés őrködik fenn, valahol képzelhetetlen magasságokban! Messziről rejtett hegyszakadékokból hosszú, vonatott üvöltés hangzott felénk. Az aszszony ilyenkor megrettenve kérdezte:

— Mi az?

— A'biz toportyán féreg, asszonykám, — mondta a góbé. — Lesz velük baja odafenn a patakulárnak, mert neki szól ám ez a finom muzsika...

És amint tovább mentünk, mindig jobban be az éjszakába, messze elmaradt a lakott vidék és esupa nyers természeti erő varázslatos bűbája nehezedett a mellünkre, elszorult a szívünk és valami füst, kimondhatatlanul édes vágyakozás vont bennünket egymás felé, közelebb, még közelebb, érezvén, hogy mi már így fogjuk végigjárni az egész életet... És ekkor történt az, amit talán nem is tudok elmondani nektek. Magától jön ez az érzés, hirtelenül, meglepően. Az ember egyszerre valami ismeretlen melegséget érez a keblében és megnyílik a szíve és csak úgy patakzik belőle az érzés, szeretné az egész lényével átölelni, megégetni az ő szerető párját, hogy elmondja neki, megéreztesse vele legkínosabb és legragyogóbb eszményeit.

Mikor már azt hittük, hogy mindent elmondunk egymásnak, egyszerre megnyílik valami rejtett esatornája az örökkévalóságnak és pazarul ömlik belőle a poézis kifogyhatatlanul esőrgedező kristályvize... Szó, beszéd nem is igen kell ide. Csak azt érzem, hogy a mellettem ülő, édes asszony gyöngéden odahajtja fejét a vállamra és megreszketeti a lelkemet ez a néhány hang:

— Kis uram, ugy-e, már nincs semmi baj?...

És visszasimogatom az arcát szerető, meleg pillantással:

— Nincs, nincs...

Arra lehajtja a fejét és ahogy megindulnak a

könnyei, remeg belé az egész teste, elfojtott zokogása hallik és érzem, hogy csendesesen, pihenve odanyugtatja vergődő lelkét az összefogott kezeim közé, hálásan, mindörökre...

* * *

Soká ültünk még együtt, mind a hárman éjszaka imádó szövetségeseink. Nagyon fordult odafönt a göncél szekér és valami szellő szeliden rázogatta arcukra a hervadó levelet.

— Menjünk aludai!

A NAGY VILÁGBÓL.

Maione Vincenzo. Ki ne ismerné a mi olasz vivómesterünket, aki már öt év óta oktatja az olasz vivát Aradon. A jeles mestert, a ki olasz collegái közt az első helyet foglalja el már, több alkalommal el akarták tölteni esábitani. Meghívást kapott ő Konstantinápolyba, Lembergbe, New-Yorkba és még több olyan helyre, a hova a jó hírnév szárnya elvitte a nevét. De ő hűséges maradt, és ő hűséges is marad Aradhoz: ahol őt szeretettel veszik körül tanítványai, akikbe nemcsak a vivni tudás által, az önérzetes személyi bátorságot — öntötte a mester művészeté; de a nemes sportot, mint egy nélkülözhetetlen egészségi szükségletet — mi a test edzésénél feltétlen eredményre vezet — honosította meg nálunk Maione mester.

Azok a vivóakadémiák, melyeket a mester a saison közepén szokott rendezni, fényes bizonyítékát nyújtják annak, hogy Maione Vincenzo neve és művészete összenőtt Arad előkelő társadalmával. És még fényesebb bizonyíték az ő népszerűségének az, hogy Eötvös-utcai vivótermét az idén még többen látogatják, mint az előző években. Ne is mulassza el egy intelligens ember sem azt a nemes és testyedző élvezetet: mit az olasz vivás gyakorlata nyújt.

*

§ Póttartalékosok behívása. Csunya merényletet tervezett a közös hadügyminiszter a magyar állam ellen. Sok ezer polgár, családapa keserű könyeket hullatott volna ha a törvényjavaslatot becsempeszték volna.

A póttartalékosok behívásáról szóló törvényjavaslatot feltétlenül vissza kell vonni. — Vissza kell vonni, mert ezer meg ezer polgár szerzett jogának sérelmével jár s a nemzet félrevezetésével akarja a létszámot emelni. Vissza kell vonni, mert a magyar kormány kényszerítésével, mondhatnók a magyar kormány ellenére akarja azt a közös hadügyminiszter keresztülhajtani. Jelezzük, hogy ez nem fog sikerülni, mert az ország mint egy ember fogja elle-

nezni és megakadályozni Krieghammernek a magyar nemzet és kormánya ellen tervezett erőszakoskodását.

Elismerés illeti báró Fejérváryt és Széll Kálmánt, hogy nem szegődtek Bécs vak eszközeiül, hogy nem alkalmaztak illetéktelen nyomást a parlamentre a lehetetlen javaslat érdekében. Hiába lett volna ugyan ez, de hogy meg sem kísérelték, vagy ha megkísérelték, abbahagyták: alkotmányos és hazafias érzésüket dicséri.

A jövőben csak egy utjuk lehet: megmaradni az elfoglalt állásponton, nehogy a közös hadügyminiszter akaratóból Magyarországon törvény legyen ez a javaslat, melyet a magyar kormány egy tagja nyújtott ugyan be, de amelylyel sem a nemzet, sem a kormány nem vállalhat közösséget.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat nem adunk vissza. Folyóiratunkat érdeklő szellemi közlemények Arad, Szabadság-tér 16. szám alá ezimzendők.

Magyar közélet szerkesztősége Budapest. A feltételt elfogadjuk: a eserepéldányt tessék megindítani.

Egyetemi lapok, Budapest. Mi rendesen küldjük lapunkat: Az új lapnak első számát megkaptuk, ellenben az eddigi megjeleneteket nem??

Z. L. Arad. Nincs meg benne az, ami közölhetővé temé. Talán mással tessék bekapogtatni.

K. F. Arad. Azon leszünk, hogy a kérelemnek eleget tehesünk.

Nem Lucifer. Ha őszinte a dícséret: akkor köszönjük a bőkot . . . De szíveskedjék inkább hátunk megett így nyilatkozni, ez több hasznunkra lesz: és az erkölcsi értéke is tekintélyesebb lesz.

Z. G. K. Kolozsvár. Igen, a szerkesztőnk az: és az is igaz, hogy lapjának két harmadát ő írja. Arra pedig? — nincs igazságtalanság! . . . Az idő úgy is meghoz mindent . . . A minék meg kell történnie, az úgy sem maradhat el. Az őszinteségért köszönet.

Válni akar, Arad. Ilyen férezmunka nélkül is elválaszthatja a két boldogtalant, oly módon, hogy nem vesz a kezébe tollat és nem adja a szerelmeseket össze papiroson . . . Így aztán nem lesz ok arra, hogy a tragikumot ilyen gyatra módon megírja.

Érdeklődő, Arad a rajzoló hanyagságán mulott: rajta leszünk . . .

Krisantem, Maros-Ludas. Szívélyes üdvözetünk tolmácsolása mellett kérjük, hogy méltóztassék reánk is gondolni néha, néha!

Vajudások, Z. Már a címe is kétségbeesítő: hát még maga a vers. Szerenese, hogy a késünk angol penge — nem pedig budli biéska . . . Így is majdnem kinyílt az a rettenetesen macskazenéhez hasonló rim rikácsolás hallatára.

Nem közölhetők. Bankdirektor. — Borus napok. — Nem látom őt. — Reménykedés. — Justicia. — Versek. — Az én matkám.

Mi aradiak Budapesten a New-York kávéházban találkoznak.

EMKE gyújtót kérjen mindenki!

Elit kávéház és mulató

az Asztalos Sándor-utczában

a párisi mintára készült kávéház és mulató az előkelő polgári közönség legmesszebb menő igényeit kielégíti.

Minden este zene

Kitűnő italok.

Izletes hideg étkek.

Büffet. Czukrászda

és **szeparék** állanak a közönség rendelkezésére.

Naponta elsőrendű szimfóniák, fényes vilnyvilágítás. Vasárnap és mindennap délután 2 órától nagy hangverseny.

Kiváló tisztelettel

LÖWY IGNÁ CZ,

az Elit kávéház és mulató tulajdonosa

Városi sörház átvétele.

Városi sörházam a t. helybeli és vidéki közönség szives tudomására meghozta, hogy november elsején a

„Városi sörházat“

átvettem 1838

és azt szakszerűen fogom kezelni.

A menyházaifürdő és étterem tizenegy évi kezelése alatt folyvást oda törekedtem, hogy a közönség nagybecsű elismerését és teljes megelégedését kiérdemeljem. Főtörekvésem ez a jövőben is. Miért is a t. közönség pártfogásáért esedezem.

A városi sörcsarnokban napenként minden időben kitűnő magyar izletes **étkek, italok** ju anyos árban és lelkiismeretes kiszolgálás mellett lesznek kaphatók.

Társas vacsorák készítését és kiszolgálását 1 hető legjutányosabb árak mellett vállalom.

A t. közönség szives jóindulatú támogatását tisztelettel kéri

Weisz Igná CZ,

a „Városi sörház“ új bérlője.

